

ግንባር ሃገራዊ ድህነት ኤርትራ
ቤት ጽሕፈት ቤናን ባህልን

جبهة الإنقاذ الوطني الارتريية
مكتب الاعلام والثقافة

Eritrean National Salvation Front
Information and Cultural office

ኣድላይነት መሳርዕ ኤርትራዊ ማሕበራዊ ሓይልታት ኣሰላልፋ ምንጻር

መስርሕ ተዓዋትነት ኤርትራዊ ዲሞክራሲያዊ ቃልሲ ተቃውሞ ንምቅልጣፍ ኤርትራዊ ማሕበራዊ ሓይልታት ኣሰላልፋ ምንጻር ኣዘዩ ዓቢ ኣገዳስነት ኣሎዎ። ኣሰላልፋ ሕብረተ ሰብኣዊ ሓይልታት ምንጻር ንምንታይ ይጠቅመና? ጸላኢን ፈተውትን ሓይልታት እንክይተሓወሱ፣ ፈተውቲ ሓይልታት ብጉጉይ ስልቲ እንክይተሃራረሙን እንክይበታተኑን፣ ሓደ ነቲ ካልእ ኣብ መካነ ጸላኢ ከዩቀምጥን፣ ረቋሒታት ተዓዋትነት ንምርግጋጽ፣ ጸላኢ ናይ ፈተውቲ ሓይልታት ካልኣዊ ፍልልያት እናመዘመዘን ብዝተፈላለዩ መልኮዓት እናባለሐን ከም ሓደ ሓጋዚ ካልኣዊ ረቋሒ መናወሒ ዕምሪ ስልጣኑ እንክይጥቀሙን ይጠቅመና። ስለዚ ጸላኢን ፈተውትን ፈላሊኻ ኣለሊኻ ብብመስርዓቶም ምቕማጥ ኣገዳሲ'ዩ። ኣሰላልፋ ማሕበራዊ ሓይልታት ዝውሰን፣ ናይ ገዛኢ ስርዓት ፖለቲካ ማሕበረ ቁጠባዊ መርሓዮ። ኣሰላልፋ ሓይልታት ብህላወ ፖለቲካውን በርጌሳውን ሓይልታት ዝውሰን ኣይኮነን። ንሳተን ነቲ ክፍልታት ሕብረተ ሰብ ካብ ገዛኢ ስርዓት ብዝረኽብዎን፣ ወይ ብዝስእንዎን ረብሓታት ነናይ ገዛእ ርእሰን መስርዕ (ሰልፊ) ዝሒዛ ውድብ መግለጺ ሕብረተ ሰብኣዊ ሓይልታት'ዮን።

ካብ ህልው ገዛኢ ስርዓት ኢሳያስ ብቐጥታ ዝጥቀሙ ሕብረተ ሰብኣዊ ሓይልታት መንዮም? ዓቕሚታት ሃገር ኣብ ትሕቲ ቁጽጽርም ዘእተዉዎ ኢሳያስን ኣዘዮም ሕደት ሕፍንቲ ላዕለዎይ ጽፍሒ መንግስቲን (ጉጅለ ጀነራላትን ላዕለዎት ስለያን)'ዮም። እዚ ንኡሽቶይ ጉጅለ'ዚ ኣዘዮ ብዝተሓላለኹ መርበባት ዝተወደበን፣ ሓይሉ ኣብ ቅሉዕን ስቱርን ዘይተኣደነ ሓደገኛ መቐቐልካ ግዛእ ስልቲ ዝተመስረተን'ዩ። ኣብ ምእላም ኣኸስ ውዲታትን ምግራህ ህዝብን ነዊሕ ተሞኩሮ ኣዋህሊሉ'ውን'ዩ። ረብሓኡ ንምሕላውን ዕድመ ስልጣኑ ንምንዋሕን፣ ኣብ ርእሲ ፖሊሲ ከፋፍልካ ምግዛእ፣ ዘለፋን ምንሻውን ኣስገዳድ ምስዋርን ጭውያን ብቃጻ ምቕንጻልን ከም ተወሳኺ ኣገባብ ሽበራ ስልቲ ዝጥቀምውን'ዩ።

ከፋፍልካ ምግዛእ ዝብል ኣዘራርባ ምንጻሩ ኣድላይ ኮይኑ ረኺብናዮ ኣሎና። ከምዚ ዝፍለጥ ዝኾነ ማሕበረ ፖለቲካ ስርዓት ታክቲክ ከፋፍልካ ግዛእ ይጥቀምዮ ክበሃል እንከሎ፣ እቲ ዝምልከቶ ስርዓት ካብ ናይ ሃገሩ ሰፊሕ ሕብረተ ሰብ፣ ናብ ገልኡ ሕብረተ ሰብኣዊ ክፍልታትን እምነታትን ወጊኑ ሓለፋታት ዝህቡን፣ ንካልኣት ዘግልልን፣ ካብ'ቶም ዘግለሎም ሕብረተ-ሰብኣዊ ሓይልታትን እምነታትን ተረፍ መረፍ መኣዶ ዝህበም ዉሑዳት መሳርሒ ዝምልማልን'ዩ።

እዚ ገለጻ'ዚ ኣብ ኤርትራ ይጣበቅ ዶ? እዚ ዝተለምደን ነዊሕ ዓመታት ኪንጥቀሙን ዝጸናሕና ፖለቲካ ስነ ቃል'ዚ፣ ምስ ባህሪ ስርዓት ኢሳያስ እንክየነጻጸርናዮ ከም ፍሉጥ'ንድዩ ኢልካ ዝውሰድ ክኸውን ኣይግባእን። እዚ ቃል'ዚ ኣብ ኤርትራዊ ፖለቲካዊ ዓውደ ዘሎዎ ትርጉም ንኡሽቶይ ስለዘይኮነ፣ ኣብ ባይታ ብጭቡጥ ዝሒዞ መግለጺ ዘይምንጻር፣ ምትሕውዋስ ተጻርርቲ ሓይልታት'ዮ ዘኸትል። ሓደጋኡ ድማ ንፊታዊ ብቁሉዕ ይኹን ብዘይቅሉዕ ኣብ መስርዕ ጸላኢ፣ ወይ ጥቓኡ ብምብሰላፍ፣ ምዝባዕ ኣሰላልፋ ሓይልታት ይፈጥር። እዚ ቃል'ዚ እንኪንጥቀም፣ ወይ እንኪንገልጽ እንከሎና፣ ናይ ኤርትራ ህልው ወድዓዊ ኩውንነት ዘንጸባርቕ ጥንቃቄ ምግባር የድልየና። ስርዓት ኢሳያስ ጭቡጥ ደርባዊ መግለጺ የብሉን። ንናቱ ደጋፊ ማሕበራዊ ሓይሊ ብደርባውን ሃይማኖታውን

ረብሐ ካይውክሎን። አቋቋማኡ ደርባዊ ዘይኮነስ፡ ዕላማኡ ንምስላጥ ካብ ውልቀ ሰባት ቡብእዎኑ ተተገልግሎም ዝድርቢዮም ጉጅለታት ቡብጊዜኡ ከከም ተደላይነቶም ዘምልምልዮ። ነዚ ተንታን ኣብ ባይታ ነውሪዮ። ሃገራዊ ርእሰ-ማላውያን፣ ወይ ሰራሕተኛታት፣ ወይ ዓጅይ፣ ወይ ሃገራዊ ሙሁራት፣ ወይ ሓረስቶት፣ ወይ ደቂ ኣንስትዮ፣ ወይ ተማሃሮን መንእሰያትን፣ መማህራን፣ ወይ ስነ ጥበባውያን፣ ወይ ስፖርተኛታት፣ ወይ ሓይልታት ምክልኻል፣ ወይ'ውን ሓይልታት ፖሊስ፣ ኣብ ስርዓት ኢሳያስ ሓቀኛ ተረባሕቲ ድዮም?። እዚ ጉጅለ'ዚ ንውሱን ደርቢ፣ ውይ ውሱን ማሕበራዊ ክፍሊ ሕብረተ ሰብ፣ ወይ'ውን ውሱን ትካል መንግስቲ ዝውክል ኣይኮነን። ርእሰ ስርዓት ኢሳያስ በዓሉ ክርስቲያናይ ብምጃኑ፡ ኩለን ኣብያተ ክርስቲያናት ኤርትራ ብማዕረ፡ ወይ ሓዲኦን ብሓለፋ ይርበሓ ድዮን? ኩለን ሰማያዊ ሃይማኖታትን ባህላዊ እምነትን ዘይተኣደነ ጭቆናን ገደብ ኣልቦ ኢድ ኣእታውነትን ዝሰቀዮን። ኣብ'ዚ ስርዓት'ዚ ቀጥተኛ ሓቀኛ ረብሐ ዘረጋገጸ ሃይማኖት፡ ወይ እምነት የሎን። ብዝገደደ ድማ፡ መላእ መእመናን ቤት ክርስቲያን ኣርቶዶክስ ተውሃዶ ኤርትራ ሲኖዶሳዊ ፓትሪያርክ (ላዕለዋይ መንፈሳዊ ኣባ) የብሎምን። ከምኡ'ውን ኣስላም ኤርትራ ሙፍቲ ድያር የብሎምን። ርእሰ ስርዓት ኢሳያስ በዓሉ ተወላዲ ትግርኛን ኣውራጃ ሓማሴንን ብምጃኑ፡ ብሄረ ትግርኛ፣ ወይ ኣውራጃ ሓማሴን ቀጥታዊ ሓቀኛ ረብሐ ኣረጋግጸም ድዮም? ብሄረ ትግርኛን፡ ብፍላይ ድማ ሓማሰናይውያን ዝረኽቡዎ ሓለፋታት ካልኣት የሎን። ስለ'ዚ እዚ ህልው ስርዓት'ዚ ዘርእዎ፣ ወይ ኣውራጃዊ መሰረት ዘይብሎዮ። እዚ ጉጅለ'ዚ መስርረታዊ ጸላኢ መላእ ህዝቢ ኤርትራን ሃይማኖታቱን እንምነቱንዮ። ኤርትራውያን ሙሁራትን ክኢላታትን ልህቃንን ነዚ ዝምልከት ሰፊሕ ተንታንን ሰፋሕቲ ዓውደ ምይይጣትን እንተ ዘዳልዉ እምበይመጸላእናን። ክንደይ'ኳ ዳኣ መጠቀመ!!። ብዝኾነ ይኹን ምክንያት፡ ናይ ዲሞክራሲያዊ ለውጢ ቃልሲ ተዓዋትነት መድረኽ ምድንጓይ፡ ነዚ ከባቢ'ዚ ዝህድድ ሓዲጋ ሕንፍሽፍሽ ዘቀላጠፍ ሓደገኛ ኩውንነት፣ ወይ ሰላሕታ ፍሽለተ-ሃገር እንክይከስት የስግእዮ። እዚ ሓዲጋዚ ክውን እንክይከውንን ተዓዋትነት ዲሞክራሲያዊ ለውጢ ንምቅልጣፍንዮ፡ ኣሰላልፋ ሓይልታት ምንጻር ዘገደሰና።

በዚ ህልው ዝሓኢ ስርዓት ኢሳያስ ሓቀኛ ረብሐኦም ዚተጎድኡ ማሕበራዊ ሓይልታት መንዮም? ሃገራዊ ርእሰ ማላውያን፣ ሰራሕተኛታት፣ ዓጅይ፣ ጓሳ፣ ሃገራውያን ሙሁራት፣ ናይ ኩሉ ደረጃታት ኣብያተ ትምህርቲ መማህራን፣ መንእሰያትን ተማሃሮን፣ ሰራሕተኛታት በርጌሳዊ ኣገልግሎት፣ ስነ ጥበባውያን፣ ስፖርተኛታት፣ ጋዜጠኛታት፣ ሓይልታት ምክልኻል፣ ሓይልታት ፖሊስ፣ በዚ ስርዓት'ዚ ኩሎም ብቀጥታ ተጉዳእቲዮም። ስለ'ዚ እዚኦም ሕብረተ ሰብኣዊ ሓይልታት ፈተውቲዮም። ኣብ ዲሞክራሲያዊ ለውጢ ሓቀኛ ረብሐታት ኣሎዎም። ኩሎም ሃይማኖታትን ባህላዊ እምነትን በዚ ህልው ስርዓት'ዚ ዝጭቆኑን ኣብ ዲሞክራሲያዊ ለውጢ ሓቀኛ ረብሐታት ዘሎዎምንዮም። ከምኡ'ውን ኩለን ብሄራትን ኣውራጃታትን በዚ ስርዓት'ዚ ዝጭቆኑን ኣብ ዲሞክራሲያዊ ለውጢ ሓቀኛ ረብሐ ዘሎዎምንዮም።

ደምበ ጸላኢ ኣዝዩ ጸቢብን ንውድቀት ዘንቆልቀላን ጉጅለ ክኸውን እንከሎ፡ ደምበ ፈተውቲ ኣዝዩ ገፊሕን ደያብን ተዓዋትነት ዲሞክራሲያዊ ለውጢ ዝውሕስን ኣሳታፊ ሰፊሕ ሃገራዊ መድረኽዮ። እዞም ኣብ ዓውደ ፖለቲካዊ ቃልሲ ዝርከቡን ብሕጂ ዘርከቡን ተቓለስቲ ሃገራዊ ሓይልታት መቐል ደርቢታቶም፣ ማሕበራዊ ቀጻላታቶምን እምነቶምን ብዘየገድስ፡ ካብዞም ጭቁናት ሰፊሕ ሓፋሽ ዝተወዱዮም። ደቂ ጭቁን ሰፊሕ ሓፋሽዮም ድማ።

ኣብ ደምበ ፈተውቲ ዝተመደቡ ዝተፈላለዩ ማሕበራዊ ሓይልታት፡ ነናይ ዝሓኢ ርእሶም ጠጠው ዝበሉሉ ፖለቲካዊ፣ ወይ በርጌሳዊ ሕቶታትን በበይኑ መልከዓት ኣወዳደባን ከም ዘሎዎም ፍሉጥዮ። በበይኖም ዘወውትዎ ዕላማ ግን የብሎምን። ፈታዊ መሓዛ ዘይድልዮም'ውን ኣይኮኑን። ፖለቲካዊ ውድባት በበይነን ኮይነን ብዘይ ምሕዝነት ካልኣት ፈተውቲ ሓይልታት፡ ዲሞክራሲያዊ ለውጢ ከረጋግጸ ይትረፍሲ፡ ትርጉም ዘሎዎ ስጉሚ ንምቕድሚት ክስጉማን ንበይነን ሸኽም ሃገራዊ ሓላፍነት ክስከማን ኣይክእላንዮን። ከምኡ'ውን እቶም ካልኣት ፈተውቲ ሓይልታት ብዘይ ፖለቲካዊ

ሓይልታት ነንበኖም ተነጻጽሎም ዕላማታቸውም ከወውቱ አይክእሉንዮም። በበይንኻ እተወውቶ ናይ ህዝቢ ፖለቲካዊ ዕላማ፣ ወይ በርጌሳዊ መስላት፣ ወይ'ውን ሃይማኖታዊ ሓርነታት ስለዘይህልው፣ ሕድሕድካ ብሩሒቕ እናተማዓደኻ በበይንኻ ምቅላስ፣ ናይ ህዝብን መእመናንን ንያት ምድኻምን፣ ንዋት ምብኻንንዮ።

ኣብ ዝሓለፈ ሃገራዊ ተጋድሎና ፖለቲካዊ ውድባት ጥራይ ዘይኮናስ፣ እንተላይ መራሕቲ ሃይማኖት'ውን ዘይስገር ዓቢ ገድላዊ ግደ ኔርዎምዮ። ኣብ ብዙሓት ሃገራት አፍሪቃ እንተላይ ኣብ ሃገርና ኤርትራ፣ ኤሽያ፣ ምብራቕ ኤሮጳን ደቡብ አመሪካ ማእከላይ ምብራቕን፣ መራሕቲ ሃይማኖት ምእንቲ ሃገራዊ ናጽነት ሃገራቶምን፣ ሃይማኖታዊ ሓርነታትን በርጌሳዊ መስላትን ህዝቢታቸውን ንምውሓስ ሰፍዘይብል ተጋድሎን መስዋእትን ከፍሎምንዮም። ከምኡ ብምጅናም በብእምነቶም ኣይተወገዙን። እኳ ዳኣ በብሃገራቶም ዘይሃስስን ዘይብረዝን፣ ካብ ዉሉድ ንዉሉድ ዝወራረስ ነባሪ ቅዉም ታሪኽ ኮይኑ ይነበር ኣሎ። ካብኡ ናብኡ ድማ ኣብ ሃገርና ምልክት ስኒትን ዘቤታዊ ሓባራዊ ሰላምን ኮይኖምናሲ፣ ተጋድሎኦምን መስዋእቶምን ዛጊት ንሃገራዊ ታሪኽና የጽሊሉ ኣሎዉ።

ኣብ'ዚ እዋንዚን ንቕድሚትን፣ ናይ ኩለን ኣብያተ ክርስቲያን መንፈሳውያን መራሕቲን፣ ናይ ኣሰላም ዑላማእን ሃገራዊ ዘተን ኣብ ጎኒ ፖለቲካውን በርጌሳውን ሃገራዊ ሓይልታት ብሓባር ምቅላስን ተደላይነቱ ኣዝዩ ዕዙዝዮ። መእመናን ኩሎም ሃይማኖታት ዝጽበዩዎ እዋናዊ ጠለብዮ። ናይ ሃይማኖታት መራሕቲ ሃገራውን ሃይማኖታውን ዘተ ምጅማርን መንፈስ ዘተ ምስራጽን፣ ሃይማኖታዊ ሓርነታት፣ ስኒት፣ ሰላምን ተውፊታትን ዘዕዘዝ ጥራይ ዘይኮነስ፣ ኩሉ ዓይነት ጥርፋነት ዝምክትን ኣዕኩድ ሃገራዊ ሓድነት ዘጽንዕንዮ። ኣብ ርእሲኡ ድማ፣ ኣብ ሕብረተ ሰብና ብዘሎዎም ተአማንነት፣ ቅቡልነት፣ ተሰማዕነትን ከበሬታን ብቐጥታ ኣብ ልዕሊ ፖለቲካውን በርጌሳውን ሃገራዊ ሓይልታት ኣወንታውን ሃናጽን ተጽዒኖ ዘወርፍዮ። እዚ ዕማምዚ ንጽባሕ ዝእጀል ኣይኮነን። ነዚ ሓቂዚ ከም ቅዉም ጭቡጥ ታሪኽ ብምቅባል፣ ጊዜ እንከይመሰየ፣ ምስረታ ፖለቲካዊን በርጌሳዊ፣ መራሕቲ ሃይማኖታትን ዝጥርንፍ ሃገራዊ ኣሳታፊ ሰፊሕ ጽላልን፣ ካብኡ ዝምንጩ ስሙር ሃገራዊ መሪሕነት ምቋምን ጊዜኡ ሕጂዮ።

ቤት ጽሕፈት ዜናን ባህልን ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራ

25 ታሕሳስ 2019